

בס"ד,
ט"ו אייר תשפ"ה
13 במאי 2025
תיק מס' 84085-3

ערעור

בעניין שבין	לבין
בעל מקצוע בתחום החשמל התובע	חברה קבלנית - הנתבעת באמצעות בעלי החברה להלן 'נציג הנתבעת'

א. רקע

התביעה שהוגשה לבית הדין קמא נסבה סביב מחלוקת בין התובע (להלן: "התובע"), חשמלאי במקצועו, לבין הנתבעת (להלן: "הנתבעת" או מטעמי נוחות: "הנתבעת"). התובע ביצע עבור הנתבעת עבודות חשמל כקבלן משנה במספר פרויקטים, ובהם בית כנסת שנבנה ביישוב מסוים.

אחד ממוקדי המחלוקת בתיק זה, עוסק בסוגיית תשלום שכר העבודה המגיע לתובע עבור שירותיו בשני פרויקטים שביצע עבור הנתבעת. ביום כ"ז תשרי תשפ"ה (29 אוקטובר 2024) הוציא בית הדין קמא פסק דין ובו קבע כי הנתבעת חייבת לשלם לתובע סך של 98,433 ₪ כולל מע"מ בגין שכר עבודת התובע. כמו כן, חויבה הנתבעת בתשלום סך של 2,554 ₪ עבור השתתפות באגרת בית הדין. על פסק דין זה לא הוגש ערעור על ידי הצדדים, ולפיכך הוא חלוט וסופי.

עמוד 1 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

נקודת מחלוקת נוספת בתיק, נוגעת להתקנה החוזרת של פסי לד בתקרת בית הכנסת. התקנה זו נדרשה לאחר שפסי הלד המקוריים ניזוקו כתוצאה מחדירת יונים למבנה, אשר היה פתוח בתקופת עבודתו של התובע (בין אפריל 2017 לינואר 2018). התובע העריך את עלות הנזק בסך 40,435 ₪ בתוספת מע"מ, וזאת בהתבסס על הערכתו כי התקין 171 מטר אורך של פסי תאורה.

בית הדין קמא קבע שהנתבעת מחויבת בתשלום מלא עבור עבודה זו, וזאת על פי דין "דין יורד ברשות בשדה העשויה ליטע", תוך התחשבות בעובדה שהנתבעת מימנה את בניית הפיגום והתובע רכש רק את פסי התאורה והתקין אותם. בית הדין קמא אפשר לצדדים להגיע להסכמה על גובה התשלום, אך משלא צלחה דרכם, פנו הצדדים לבית הדין על מנת שיכריע בסוגיה.

לצורך הכרעה בסוגיה זו, מינה בית הדין כמומחה את המפקח שהוסכם על ידי שני הצדדים. המומחה העריך את שווי העבודה החוזרת בסך 35,860 ₪ בתוספת מע"מ. מסכום זה הפחית המומחה 1,300 ₪ בתוספת מע"מ בגין עלות הפיגומים שסופקו על ידי הנתבעת, כך שהסכום הסופי עמד על 34,560 ₪ בתוספת מע"מ. בנוסף, קבע המומחה כי אין הצדקה לחייב את התובע בעלויות פירוק והרכבת הפיגומים, שכן אלה הובאו לאתר לצרכי הנתבעת, ושימשו אותה גם מעבר לעבודתו הספציפית של התובע.

ביום 20.1.2025 הגיש הנתבע הודעה למזכירות בית הדין, ובה טען כי בדק באופן אישי את פסי הלד שהותקנו בהתקנה החוזרת באמצעות עלייה על פיגום. לטענתו, **ההתקנה החדשה** נעשתה ללא כיסוי מגן כנדרש במפרט הטכני. הנתבע הסיק מכך שגם **בהתקנה המקורית** לא הותקן כיסוי מגן, וכי מחדל זה הוא שהוביל לנזק שגרמו היונים לפסי הלד. הנתבע אף ציין כי המומחה לא בחן באופן ישיר את פסי הלד.

עמוד 2 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

בתגובתו לטענות אלה, הבהיר המומחה כי פסי הלד שהותקנו על ידי התובע תואמים את דרישות המפרט הטכני, וכי אין פערים משמעותיים בעלות הכספית בין פסי הלד שהותקנו בפועל לבין אלו שצוינו על ידי הנתבעת.

ב. החלטת בית הדין עליה נסוב הערעור

ביום י"ג בשבט תשפ"ה (11 בפברואר 2025), הוציא בית הדין קמא פסק דין משלים, בו הוא קיבל את חוות דעת המומחה, לפיה הנתבעת חייבת לשלם לתובע סכום נוסף של 34,560 ש"ח בגין ההתקנה החוזרת של פסי הלד.

בית הדין קמא גם קיבל את קביעת המומחה, שההתקנה החדשה של פסי הלד בוצעה בהתאם למפרט הטכני. בית הדין ציין כי המומחה שימש כמפקח בפרויקט זה, ולכן הוא מכיר היטב את פרטי הפרויקט.

באשר לטענות הנתבעת בנוגע לאיכות ההתקנה המקורית של פסי הלד, קבע בית הדין קמא כי אם הנתבעת מעוניינת להעלות טענות בעניין זה, עליה להגיש תביעה נפרדת ועצמאית.

על פסק דין זה נסוב הערעור של הנתבעת. נדון בכל המחלוקות שבין הצדדים.

ג. נושאי הדין

1. האם ההתקנה החוזרת של פסי הלד נחשבת לעסקה חדשה?
2. היעדר כיסוי מגן בהתקנת פסי לד.
3. התקנה לא תקינה, היעדר לוח פיקוד וניסיון למנוע רכישת לוח חלופי
4. טענות כנגד מומחה בית הדין

עמוד 3 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ד. האם ההתקנה החוזרת של פסי הלד נחשבת לעסקה חדשה?

1. טענות הנתבעת

לפי פסק הדין אין קשר בין העבודה המקורית לבין ההתקנה החוזרת של פסי הלד, ולכן לא ניתן להשתמש במידע, במחירים, בתנאים או במפרטים מהעבודה המקורית כדי לחשב את התוספת שמגיעה לתובע עבור ההתקנה החוזרת. לדברי הנתבעת ההתקנה החוזרת נחשבת לעסקה חדשה, ולפיכך יש לתמחר אותה מחדש ללא קשר לתמחור המקורי היה בין הצדדים.

הנתבע ציין שפס הלד שהותקן בהתקנה החוזרת, אינו תואם לפס הלד שהיה אמור להיות מותקן על פי המפרט המקורי. ומכיוון שמדובר בשני גופי תאורה שונים, לא ניתן להשתמש במחיר של גוף התאורה המקורי כדי לחשב את התשלום גוף התאורה החדש, אלא יש צורך בחישוב מחיר נפרד ומפורט, כפי שמקובל בענף הבנייה, עבור העבודה שבוצעה מחדש (התקנת פסי הלד מחדש), זאת מכיוון שהעבודה הזאת לא נכללה בחוזה המקורי.

2. תגובת התובע

בנוגע לטענת הנתבעת על הצורך הגשת תמחור חדש לעבודה החוזרת, טוען התובע שדבר זה לא נדרש, שכן במקרים דומים בענף הבנייה, כאשר יש עבודות נוספות, ולאותן העבודות יש מחיר שנקבע בחוזה המקורי (שבו מפורטים סוגי העבודות השונים ומחירים) - אין סיבה לעשות תמחור חדש, כך שניתן להשתמש במחיר הראשוני גם עבור ההתקנה החוזרת.

עמוד 4 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

3. דיון

הסתמכות על התמחור הקיים בחוזה המקורי היא הגיונית ויעילה, במיוחד כאשר מדובר בעבודה דומה לעבודה שבוצעה מלכתחילה. שימוש בתמחור המקורי יכול למנוע מחלוקות נוספות ולחסוך בעלויות הערכה חדשה. בהיעדר הסכם מפורש חדש בין הצדדים, השימוש בתמחור המקורי עשוי לשמש כבסיס סביר להערכת העלות, תוך התאמות נדרשות כפי שבוצעו על ידי המומחה.

צריך לציין שהצדדים כבר הסכימו בעבר על מחיר עבור סוג עבודה זהה, ולכן התמחור המקורי משקף את הסכמתם הראשונית ואת אומדן השווי ההוגן של העבודה.

לסיכום, השימוש בתמחור המקורי נועד להבטיח תוצאה הוגנת ויעילה, לצמצם עלויות מיותרות, ולשמר את ההסכמות הראשוניות שהושגו בין הצדדים, ולכן אין סיבה להתערב בהחלטת בית הדין קמא.

ה. היעדר כיסוי מגן בהתקנת פסי לד

1. טענות הנתבעת

הנתבע בעצמו עלה על פיגום כדי לבדוק את פס הלד שהותקן בהתקנה החוזרת. לדבריו, ההתקנה החדשה של פסי הלד לא כללה כיסוי מגן כנדרש על פי המפרט הטכני. דבר זה מלמד שגם בהתקנה המקורית לא הותקן כיסוי מגן, וכי מחדל זה הוא שהוביל לנזק שגרמו היונים לפסי הלד.

עמוד 5 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

2. תגובת התובע

התובע הכחיש את טענות הנתבע, לפיה ההתקנה לא תאמה את המפרט, ובמקום פס לד עם כיסוי פרספקט הותקן פס גלוי בלבד. לדבריו ניתן לראות מהתמונות ששלח הנתבע עצמו, שפס הלד הותקן על גבי פרופיל אלומיניום משולש, בדיוק כפי שנדרש במפרט. לדברי התובע על פי המפרט הטכני נדרש לספק פס לד בהספק של W10 ולמעשה הוא סיפק פס לד בעל הספק גבוה יותר מהנדרש כפי שניתן לראות מחשבונית הקנייה.

3. דיון

שני הצדדים נחלקו לגבי אופי ההתקנה המקורית. הנתבע טוען שהותקן פס לד גלוי בלבד בניגוד למפרט, בעוד התובע טוען שהותקן פס לד עם פרופיל אלומיניום. עוד טוען התובע כי בתחילה, הותקנה תאורת לד על גבי פרופיל אלומיניום עם כיסוי פרספקט, בהתאם לדרישות המקוריות. לדבריו, כפי שניתן לראות בתמונה שהוצגה בעבר, ההתקנה בוצעה כראוי. אולם, בהמשך היונים שלפו את כיסוי הפרספקט מפסי הלד והרסו את הפסים והשנאים. עוד מציין התובע כי "השלמת הכיסוי היא החלק הקל והזול ביותר בעבודה הזאת, ובמידה והקיבוץ היה מבקש, היינו משלימים את הכיסוי". הנתבעת לא הביאה כל ביסוס ראיתי ממשי לדבריה (חוות דעת מומחה מטעמה, או ראיות אחרות שתומכות בגרסתה), כך שלא ניתן לקבל את דבריה במסגרת זו.

בית הדין קמא קבע שהדיון מתמקד בהתקנה החוזרת, ועל פי חוות דעת המומחה פסי הלד שהותקנו תואמים את המפרט שנדרש בתוכניות. על פי התוכנית ששלח מומחה בית הדין אין חובה להתקין כיסויי מגן. אעיר כי גם אם ההתקנה המקורית הייתה לקויה (טענה שכאמור, לא הוכחה), הרי שההתקנה החוזרת שיפרה את מצב הנכס

עמוד 6 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

והעניקה לו ערך מוסף. הנתבעת אינה יכולה ליהנות מהשבחת הנכס מבלי לשלם עבורה. אציין כי חובת ההוכחה מוטלת על הנתבעת, שכן היא זו שטוענת לקיומו של מחדל בהתקנה המקורית.

ככל והנתבעת סבורה שההתקנה המקורית הייתה לקויה או שלא לפי התוכניות, היא רשאית להגיש תביעה חדשה בנושא זה, ולשלם אגרה כנדרש.

לפני הגשת תביעה נגדית, על הנתבע לבחון היטב האם יש בידי ראיות משמעותיות, המסוגלות לסתור את חוות דעתו המקצועית של המומחה.

לסיכום, אני דוחה את טענות הנתבעת בעניין זה.

ו. התקנה לא תקינה, היעדר לוח פיקוד וניסיון למנוע רכישת לוח חלופי

1. טענות הנתבעת

בסעיף 8 לכתב הערעור העלה הנתבע שלוש טענות: א) ההתקנה של התובע לא תקינה. פס הלד שהותקן אינו פועל כראוי, אלא מהבהב. ב) התובע לא סיפק את לוח הפיקוד עליו שולם בנפרד. ג) התובע גם ניסה באופן אקטיבי למנוע מהמזמין לרכוש לוח פיקוד חלופי מיצרן לוח הפיקוד.

2. תגובת התובע

בנוגע לטענת הנתבעת לפיה פסי הלד שהותקנו אינם תקינים ומהבהבים – אין לכך משמעות, משום שתקופת האחריות עליהם הסתיימה. לפסי הלד יש תקופת אחריות של 3 שנים, ומכיוון שמאז רכישת פסי הלד, חלפו יותר משלוש שנים, הרי שהאחריות

עמוד 7 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

כבר לא בתוקף. כמו כן, התובע שלח לבית הדין הודעת דוא"ל ובה כתב כי "לוח הפיקוד סופק".

3. דיון

הנתבע טוען להתקנה לקויה, אך מתעלם מכך שעברו שנים ארוכות מאז התקנת פסי הלד, ואך טבעי שעם הזמן יהיו הבהובים בנורות לד, כתוצאה מבלאי טבעי או מבעיה אחרת שאינה קשורה לאיכות ההתקנה. ומכיוון שמועד האחריות כבר חלף, לא ניתן לתבוע את התובע על כך.

הנתבע טוען שלא קיבל את לוח הפיקוד אך התובע מכחיש זאת. הנתבע הגיש אישור מסירה של מערכת הבקרה עם חתימה של המזמין. ככל והנתבע סבור שיש בידו ראיות לכך שהתובע מנע ממנו לרכוש לוח שכזה, הוא רשאי להגיש תביעה חדשה בנושא זה.

לסיכום, טענת הנתבעת נדחית.

ז. טענות כנגד מומחה בית הדין

1. טענות הנתבע

הנתבע טוען כנגד מומחה בית הדין, שהוא לא ראה בעיניו את פסי הלד. הנתבע ביקש מספר פעמים מבית הדין להציג בפני בית הדין את הלד שסופק לעומת הלד שהתובע טען שהתקין, אך סורב (סעיפים 4-6 לכתב הערעור, וכן הודעת הנתבע מיום 20.1.2025).

עמוד 8 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

2. דיון

המומחה מונה בהסכמת שני הצדדים, ולכן יש לייחס משקל רב לחוות דעתו. הנתבעת הסכימה למינוי המומחה, ועל כן היא אינה יכולה לערער כעת על שיקול דעתו ועל סמכותו המקצועית. אמנם, יתכן שבדיקה פיזית הייתה יכולה לספק ודאות גבוהה יותר, אך בהתחשב בנסיבות המקרה בהן הנתבעת הסכימה שהמומחה יסתמך על צילומים, אין בכך כדי לפסול את חוות דעתו של המומחה. אם הנתבעת סברה שהצילומים אינם מספקים, היה עליה להתנגד לכך בזמן אמת. העובדה שלא עשתה כן, מעידה על הסכמתה להסתמך על הצילומים לצורך הערכת ההתקנה, והיא מנועה היא מלהעלות טענה זו כעת.

לגופה של טענה: עצם העובדה שהמומחה לא ראה את פסי הלב בעיניו, אינה פוסלת את חוות דעתו, כל עוד הוא הסתמך על מקורות מידע מהימנים (כגון צילומים ומפרטים טכניים) ושיקול דעתו היה סביר.

יתרה מכך, תפקידו של המומחה אינו להחליף את בית הדין, אלא לסייע לו בהבנת העובדות הטכניות, ולכן בהיעדר טענה ממשית לפגם מהותי בשיקול דעתו של המומחה (כגון הטיה או חוסר מקצועיות), אין מקום להתערבות בחוות דעתו (עיינו עוד: הרב עדו רכניץ, עדות מומחה בהלכה, משפטי ארץ ה: בית הדין לממונות).

לסיכום, טענת הנתבעת נדחית.

עמוד 9 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ח. החלטות

1. הערעור של הנתבעת באמצעות בעלי החברה – נדחה.
2. אין אפשרות לערער על החלטה זו.
3. אין צו להוצאות.

ההחלטה ניתנה בתאריך ט"ו אייר תשפ"ה, 13 במאי 2025

בזאת באתי על החתום

הרב ישועה רטבי, אב"ד

עמוד 10 מתוך 10

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois